

The Relationship between Five Factor Model of Personality and Symptoms of Borderline Personality Disorder and Schizotypal Personality Disorder in a Non-clinical Sample

رابطه پنج عامل بزرگ شخصیت با ویژگی‌های اختلال شخصیت مرزی و اختلال شخصیت اسکیزوتایپی در یک نمونه‌ی غیر بالینی

Maryam Babaeifard, Mohammad-Naghi Farahani, Hadi Hashemi Razini

مریم بابایی فرد^۱، محمد نقی فراهانی^۲، هادی هاشمی رزینی^۳

پذیرش نهایی: ۹۵/۲/۳۰

پذیرش اولیه: ۹۵/۱/۳

تاریخ دریافت: ۹۴/۱۱/۱۸

Abstract

The purpose of this study was to determine the factors and facets of Five Factor Model in people with borderline and schizotypal personality traits. 190 Kharazmi university students completed three questionnaires: Goldberg Inventory, Borderline personality Inventory (BPI) and Schizotypal Personality Questionnaire-Brief (SPQ-B). Participants, according to cut off points of Borderline personality Inventory and Schizotypal Personality Questionnaire-Brief, were classified into four groups: high borderline trait, low borderline trait, high schizotypal trait and low schizotypal trait. When the results of discriminant function for borderline and schizotypal groups were obtained, people who were determined as real borderline and real schizotypal were classified into two groups named typical borderline and typical schizotypal. Data were analyzed using discriminant analysis. SPSS.22 was used in order to analyze data. Findings showed that both factors and facets of Five Factor Model could determine people with borderline and schizotypal personality traits in all six groups. In the factor level, openness to experience and extraversion and in the facet level, gregariousness, orderliness, tranquility and organization were the best discriminants in typical borderline and typical schizotypal groups respectively.

Keywords: Five Factor Model of Personality, Borderline Personality disorder, Schizotypal personality disorder.

چکیده

هدف پژوهش حاضر شناسایی عامل‌ها و قلمروهای مدل پنج عامل بزرگ شخصیت در افراد دارای صفت مرزی و صفت اسکیزوتایپال بود. تعداد ۱۹۰ نفر از دانشجویان دانشگاه خوارزمی به روش تصادفی خوشه‌ای انتخاب و سه پرسشنامه‌ی پنج عامل شخصیت، پرسشنامه اختلال شخصیت مرزی و نسخه‌ی کوتاه پرسشنامه‌ی اختلال شخصیت اسکیزوتایپال را تکمیل کردند. شرکت‌کنندگان بر اساس نقطه برش پرسشنامه‌ها به ۴ گروه دارای صفت مرزی بالا، صفت مرزی پایین، صفت اسکیزوتایپال بالا و صفت اسکیزوتایپال پایین تقسیم‌بندی شدند. همچنین بعد از مشخص شدن نتایج طبقه‌بندی تابع تشخیص برای دو گروه مرزی و اسکیزوتایپال، افرادی که در تابع، مرزی واقعی و اسکیزوتایپال واقعی تشخیص داده شدند، به ۲ گروه مرزی متعارف و اسکیزوتایپال متعارف تقسیم‌بندی شدند. داده‌ها با استفاده از روش آنالیز تشخیصی تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد که هم عامل‌ها و هم قلمروهای مدل پنج عامل در صفت مرزی از غیر مرزی، صفت اسکیزوتایپال از غیر اسکیزوتایپال و صفت مرزی از اسکیزوتایپال نقش تشخیص‌دهنده داشتند. در سطح عامل‌ها، گشودگی به تجربه و برون‌گرایی و در سطح قلمروها جمع‌گرایی، نظم و ترتیب، آرامش و سازماندهی به ترتیب بهترین عوامل متمایزکننده‌ی دو گروه مرزی متعارف و اسکیزوتایپال متعارف بودند.

کلیدواژه‌ها: پنج عامل بزرگ شخصیت، اختلال شخصیت مرزی، اختلال شخصیت اسکیزوتایپال.

۱. (نویسنده مسئول) کارشناس ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. m.babaeifard@yahoo.com

۲. استاد روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

۳. استادیار روان‌شناسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

این مقاله برگرفته از بخشی از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده مسئول است.

مقدمه

شناسی و مواردی از این نوع در نظر گرفت. در همین راستا مدل‌های ابعادی، اختلال‌های شخصیت کرانه‌های تغییر یافته‌ی ویژگی‌های شخصیتی عادی هستند (میلر، لینام، ویدیجر، لوک فولد^۹، ۲۰۰۱). مدل پنج عامل شخصیت (کاستا و مک کری^{۱۰}، ۱۹۹۰) یکی از شناخته‌شده‌ترین مدل‌های ابعادی شخصیت است. بسیاری از ویژگی‌های اصلی اختلالات شخصیت را بر اساس مدل پنج عامل شخصیت می‌توان تبیین کرد (ویدیجر، ۲۰۰۷). در پژوهشی نشان داده شد که نموده‌های صفات پنج عامل شخصیت در برگیرنده‌ی هسته‌های اصلی اختلالات شخصیت هستند (لزنوگر، ویلت^{۱۱}، ۲۰۰۱). در همین راستا، پیشینه‌ی مربوط به هر دو اختلال شخصیت مرزی و اسکیزوتایپال پژوهش‌های بسیاری را شامل می‌شود که در آنها به نقش پیش‌بینی‌کنندگی پنج عامل برای این دو اختلال اشاره کرده‌اند. برای مثال در پژوهشی گزارش شده است که عامل‌های روان‌رنجورخویی و گشودگی به تجربه به طور مثبت و عامل‌های برون‌گرایی و توافق‌پذیری به طور منفی با اختلال شخصیت مرزی ارتباط دارند (امینی، پورشهباز، محمدخانی، اردکانی، لطفی، ۲۰۱۴). در پژوهشی دیگر نشان داده شد که علائم اختلال شخصیت مرزی می‌توانند به عنوان گونه‌ها و اشکال ناسازگار صفات نرمال شخصیتی مفهوم‌سازی شوند و عامل روان‌رنجورخویی نقش مهمی در پیش‌بینی این اختلال دارد (ساموئل، کارول، رونسویل، بال^{۱۲}، ۲۰۱۳). همچنین در پژوهشی دیگر نشان داده شده است که بین عامل‌های روان‌رنجورخویی، توافق‌پذیری، وظیفه‌شناسی و برون‌گرایی با اختلال شخصیت مرزی رابطه وجود دارد (دیستل، ترول، ویلمسن، وینک، دروم، لینسکی، مارتین و بومسما^{۱۳}، ۲۰۰۹). درباره‌ی ارتباط اختلال شخصیت اسکیزوتایپال و مدل پنج عامل، در پژوهشی نشان داده شد که بین عامل‌های روان‌رنجورخویی،

اختلال شخصیت مرزی^۱ بر اساس DSM-5 (انجمن روانپزشکی آمریکا، ۲۰۱۳)، اختلالی است که به صورت الگوی فراگیر عدم ثبات روابط میان فردی، خودپنداره، عواطف و تکانشگری تعریف می‌شود. این اختلال به عنوان رایج‌ترین اختلال شخصیت بین بیماران بستری و بیماران سرپایی شناخته شده است (ویدیجر و ترول^۲، ۱۹۹۳؛ به نقل از ترول، ۱۹۹۵). اختلال شخصیت اسکیزوتایپال^۳ نیز اختلالی است که بر اساس DSM-5 شامل یک الگوی فراگیر از نقایص بین فردی و اجتماعی است که با علائق، دلمشغولی‌ها و باورهای عجیب و غریب و همچنین انحراف ادراکی و شناختی مشخص می‌شود که از اوایل بزرگسالی شروع می‌شود (انجمن روانپزشکی آمریکا، ۲۰۱۳).

پژوهش‌ها حاکی از آن است که همبستگی صفات مرزی و اسکیزوتایپال معنادار است (راولینگز، کلاریج، فریمن^۴، ۲۰۰۱). مدل‌های ابعادی به بهترین شکل قابلیت مفهوم‌پردازی آسیب‌شناسی مشترک و تشخیص بین این دو اختلال را دارند (کووسی‌وسیور^۵، ۱۹۹۲). براین اساس به نظر می‌رسد بررسی این دو اختلال در کنار هم حائز اهمیت است. هر چند بیشتر اطلاعات موجود درباره‌ی اختلال شخصیت مرزی از مطالعات مربوط به گروه‌های بالینی به دست آمده است، اما تحقیقات نشان می‌دهند که این اختلال در جمعیت‌های غیر بالینی نیز وجود دارد (گاندرسون، زانارینی^۶، ۱۹۸۷). درباره‌ی اختلال شخصیت اسکیزوتایپال نیز تحقیقات نشان می‌دهند که صفات مرتبط با این اختلال در جمعیت عمومی نیز وجود دارد (لزنوگر^۷، ۲۰۰۶؛ به نقل از آسای، سوجیموری، باندو، تانو^۸، ۲۰۰۹). براساس الگوی ابعادی، اختلال‌های شخصیت را می‌توان به عنوان کرانه‌های بالا و پایینی صفات بهنجار شخصیت مانند برون‌گرایی، وظیفه

1. Borderline personality disorder

2. Widiger, Trull

3. Schizotypal personality disorder

4. Rawlings, Claridge, Freeman

5. Kavoussi, Siever

6. Gunderson, Zannarini

7. Lenzenweger

8. Asai, Sugimori, Bando, Tanno

9. Miller, Lynam, Leukefeld

10. McCrae, Costa

11. Willet

12. Samuel, Carroll, Rounsaville, Ball

13. Distel, Willemsen, Derom, Lynskey, Martin,

Boomsma

اسکیزوتایپال در نمونه‌ی غیر بالینی ایرانی است.

روش

جامعه‌ی آماری پژوهش، کلیه‌ی دانشجویان دختر و پسر مقطع کارشناسی دانشگاه خوارزمی بود که در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ مشغول به تحصیل بودند که تعداد ۲۰۰ نفر از آنها، شامل ۱۰۵ دختر و ۹۵ پسر، به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. به این شکل که ابتدا از بین لیست تمامی دانشکده‌های دانشگاه خوارزمی، چهار دانشکده‌ی ادبیات، علوم ریاضی و کامپیوتر، علوم پایه و فنی و مهندسی به صورت تصادفی انتخاب شدند. سپس از بین لیست کلاس‌های هر دانشکده، دو کلاس به صورت تصادفی انتخاب و نمونه‌گیری در بین دانشجویان این کلاسها انجام شد. پس از بررسی پرسشنامه‌ها و حذف پرسشنامه‌های مخدوش تعداد ۱۹۰ نفر که ۹۹ دختر و ۹۱ پسر بودند، انتخاب شدند. از آنجا که نیاز به گروه‌بندی براساس پاسخگویی به پرسشنامه‌های صفت مرزی و صفت اسکیزوتایپال بر اساس نقطه برش مطرح بود، شرکت‌کنندگان براساس نقطه برش پرسشنامه اختلال شخصیت مرزی گروه‌بندی شدند که در آن از ۵۱ سوال، ۲۰ سوال به عنوان سوالات نقطه برش معرفی شده بودند و نمره‌ی ۱۰ به عنوان نمره‌ی برش تعیین شد؛ بنابراین بعد از ورود داده‌ها بر اساس این نقطه برش، افراد به دو گروه دارای صفت مرزی بالا (نمره‌ی بالاتر از ۱۰) که ۴۵ نفر بودند و دارای صفت مرزی پایین (نمره‌ی پایین‌تر از ۱۰) که ۴۲ نفر بودند، گروه‌بندی شدند و سایر شرکت‌کنندگان حذف شدند؛ اما درباره‌ی پرسشنامه شخصیت اسکیزوتایپال، گروه‌بندی بر اساس انحراف استاندارد نمونه انجام شد. به این صورت که بعد از ورود داده‌ها، میانگین ۹/۳ و انحراف استاندارد ۴/۳ به دست آمد. نقاط ۵ و ۱۳، یعنی حدود ۱ انحراف استاندارد بالاتر از میانگین و ۱ انحراف پایین‌تر از میانگین به عنوان نقاط برش به دست آمدند. بر این اساس تعداد ۴۵ نفر افراد گروه اسکیزوتایپال پایین و تعداد ۴۷ نفر افراد گروه اسکیزوتایپال بالا را تشکیل دادند و شرکت‌کنندگانی که نمرات آنها در این دامنه نبود، حذف شدند.

برون‌گرایی و گشودگی به تجربه و این اختلال ارتباط وجود دارد (آسای، سوجیموری، باندو، تانو، ۲۰۰۹). همچنین در پژوهشی دیگر، ارتباط پنج عامل بزرگ شخصیت مخصوصاً عامل گشودگی با اختلال شخصیت اسکیزوتایپال را گزارش شده است (گوئرا، دیکی، نیزیکیویکز، وگلمایر، شنتون، مک کارلی^۱، ۲۰۰۵). نتایج مطالعات فراتحلیل نیز وجود ارتباط بین صفات شخصیت و نشانه‌های اختلال‌های شخصیت مرزی و اسکیزوتایپال را تایید می‌کند. فرا تحلیل ۳۰ مطالعه مرتبط با این موضوع نشان داده است بین اختلال شخصیت مرزی با قلمروهای روان‌رنجورخویی شامل اضطراب، خصومت، افسردگی، تکانشگری رابطه مستقیم وجود دارد و بین قلمروهای برون‌گرایی شامل خونگرمی و هیجانات مثبت و قلمروهای عامل توافق‌پذیری شامل اعتماد، صراحت و پذیرش با و نیز سطوح عامل وظیفه‌شناسی با نشانه‌های اختلال شخصیت مرزی رابطه معکوس وجود دارد (ساموئل و ویدیجر، ۲۰۰۸). درباره‌ی ارتباط اختلال شخصیت اسکیزوتایپال و حوزه‌های صفتی مدل پنج عامل نیز این نتیجه به دست آمده است که اختلال شخصیت اسکیزوتایپال، با صفات اضطراب و خودآگاهی از عامل روان‌رنجورخویی ارتباط مثبت دارد و با خونگرمی، جمع‌گرایی، هیجانات مثبت و اعتماد رابطه‌ی منفی دارد (ادموندسون^۲، لینام، میلر، ویدیجر، ۲۰۱۱)؛ اما پژوهش‌های پیشین تنها به بررسی این مدل در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی و اسکیزوتایپال پرداخته‌اند و پژوهشی که این مدل را در افراد بهنجار و از دیدگاه صفتی بررسی کرده باشد، انجام نشده است. از آنجایی که این مدل، مهم‌ترین و پراستفاده‌ترین مدل برای مفهوم‌سازی اختلالات شخصیت است و کارایی بسیاری در توصیف و طبقه‌بندی روانشناسی صفات بهنجار و آسیب‌شناسی روانی اختلالات شخصیت دارد، پژوهش حاضر به دنبال بررسی نقش عامل‌ها و قلمروهای مدل پنج عامل شخصیت در تمایز ویژگی‌های اختلال‌های شخصیت مرزی و

¹. Guerra, Dickey, Niznikiewicz, Voglmaier, Shenton, McCarley

². Edmundson

اسکیزوتایپی،^۳ SPQ-B^۳ (رین و بنیشی،^۴ ۱۹۹۵): این پرسشنامه نسخه‌ی کوتاه پرسشنامه‌ی شخصیت اسکیزوتایپی است که نشانه‌های منفی اسکیزوتایپی را می‌سنجد. این پرسشنامه دارای ۲۲ عبارت است که به صورت بلی (یک) و خیر (صفر)، پاسخ داده می‌شود (محمد زاده، ۱۳۹۰). همسانی درونی عامل‌ها برای این آزمون ۰/۸۰-۰/۷۲ و اعتبار بازآزمایی دو ماهه ۰/۹۵-۰/۸۶ بود.

۳. پرسشنامه‌ی شخصیت مرزی،^۵ BPI^۵ (لایسنرینگ،^۶ ۱۹۹۹): این پرسشنامه که در اصل دارای ۵۳ عبارت است، برای سنجش شخصیت مرزی در جمعیت بالینی و غیر بالینی ساخته شده است و به صورت بلی/خیر پاسخ داده می‌شود. در ایران نیز روایی و اعتبار این پرسشنامه بررسی شده است. روایی همزمان با ضریب ۰/۷۰ و همبستگی خرده مقیاس‌ها با کل مقیاس و با یکدیگر با ضرایب ۰/۷۱ تا ۰/۸۰ و سه نوع اعتبار باز آزمایی، دونیمه سازی و همسانی درونی به ترتیب با ضرایب ۰/۸۰، ۰/۸۳ و ۰/۸۵ به دست آمد (محمد زاده و رضایی، ۱۳۹۰). در نسخه‌ی ایرانی این پرسشنامه دو سوال آخر در هیچ یک از طبقات عاملی یا سایر طبقات این پرسشنامه قرار نمی‌گیرند و بنابراین نمره‌ی آنها در نمره‌ی نهایی فرد نیز محاسبه نمی‌شود. به همین دلیل این دو سوال در نسخه‌ی ایرانی حذف شده‌اند.

شیوه اجرا

در این پژوهش پس از انجام نمونه‌گیری و مشخص شدن شرکت‌کنندگان در روزهایی که کلاس‌های از قبل مشخص شده برقرار بود، پرسشنامه‌ها با توضیحات لازم در مورد هدف پژوهش و شیوه‌ی پاسخگویی به سوالات به دانشجویان داده شد. به این صورت که در مورد چرایی و نحوه‌ی انجام پژوهش و نیز نقش دانشجویان در مورد پاسخگویی به سوالات توضیح داده شد. همچنین در مورد شیوه‌ی پاسخگویی به

همچنین بعد از مشخص شدن نتایج تابع تشخیص گروه‌های مرزی و اسکیزوتایپال تعداد ۳۰ نفر اسکیزوتایپال واقعی و ۳۴ نفر مرزی واقعی تشخیص داده شدند که گروه مرزی متعارف و گروه اسکیزوتایپال متعارف نام‌گذاری شدند. برای شناسایی صفات تشخیص‌دهنده‌ی افراد مرزی و اسکیزوتایپال از این دو گروه، بعد از حذف افرادی که هم مرزی وهم اسکیزوتایپال بودند، استفاده شد. این پژوهش از نوع مقایسه‌ای بود و از آنجا که متغیرهای ملاک (مرزی و اسکیزوتایپال بودن) در مقیاس اسمی و متغیرهای پیش‌بین (عاملهای مدل پنج عامل) در مقیاس فاصله‌ای بودند، برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل تشخیص استفاده شد.

ابزار

۱. مجموعه‌ی بین‌المللی شخصیت سنجی^۱ (گلدبرگ،^۲ ۱۹۹۹): این پرسشنامه در سال ۱۹۹۹ توسط گلدبرگ برای سنجش ابعاد شخصیت بر اساس پنج عامل بزرگ شخصیت تهیه شد. مقیاس این پرسشنامه خود گزارشی از نوع لیکرت بوده که بر اساس آن پاسخ‌ها از ۱ (کاملاً نادرست) تا ۵ (کاملاً درست) درجه‌بندی می‌شود. این پرسشنامه دارای ۵۰ گویه است و هر عامل توسط ۱۰ گویه مثبت و منفی سنجیده می‌شود. روایی و اعتبار این پرسشنامه توسط گلدبرگ (۱۹۹۹)، مطلوب گزارش شده است. در پژوهش گلدبرگ ضریب آلفای کرونباخ برای عامل تواق پذیری ۰/۸۲، وظیفه‌شناسی ۰/۷۹، ثبات هیجانی، ۰/۸۶، گشودگی به تجربه ۰/۸۴ و برون‌گرایی ۰/۸۷ به دست آمد. اعتبار آزمون در ایران به شیوه‌ی آلفای کرونباخ برای ابعاد ثبات هیجانی، گشودگی به تجربه، وظیفه‌شناسی، توافق‌پذیری و برون‌گرایی به ترتیب ۰/۸۸، ۰/۷۸، ۰/۸۰، ۰/۸۰ و ۰/۷۷ به دست آمده است (خرمایی، ۱۳۸۵؛ به نقل از جوکار و البرزی، ۱۳۸۹).

۲. نسخه‌ی کوتاه پرسشنامه‌ی شخصیت

^۳. Schizotypal Personality disorder Inventory-short form

^۴. Raine, Benishay

^۵. Borderline Personality Inventory

^۶. Leichsenring

^۱. International Personality Item Pool

^۲. Goldberg

نفر دانشجوی ۱۸ تا ۲۲ ساله‌ی مقطع کارشناسی دانشگاه خوارزمی بودند که از این تعداد ۹۹ نفر (۵۲/۱ درصد) دختر و ۹۱ نفر (۴۷/۸ درصد) پسر بودند. همچنین پس از بررسی پراکندگی سنی در بین گروه‌ها مشخص شد که ۷/۹ درصد شرکت‌کنندگان ۱۸ ساله، ۱۴/۲ درصد آنها ۱۹ ساله، ۳۷/۴ درصد ۲۰ ساله، ۱۷/۹ درصد ۲۱ ساله و ۲۲/۶ درصد نیز ۲۲ ساله بوده‌اند.

جدول ۱ نتایج مربوط به آمار توصیفی به تفکیک گروه‌ها را نشان می‌دهد. نتایج مربوط به میانگین و انحراف استاندارد هم در سطح عامل‌ها و هم در سطح قلمروها به تفکیک گروه‌ها آورده شده است.

جدول ۲ نتایج مربوط به آزمون میانگین گروه‌ها به تفکیک گروه‌بندی‌های انجام شده را با آماره‌ی

پرسشنامه‌ها و نحوه‌ی جواب دادن آنها نکاتی شرح داده شد. ضمناً به منظور رعایت نکات اخلاقی در پژوهش به دانشجویان به صورت شفاهی و کتبی اطمینان داده شد که پرسشنامه‌ها بی‌نام هستند و اطلاعات حاصل از پاسخگویی آنها محرمانه خواهند ماند. به طور میانگین ۲۰ دقیقه زمان برای تکمیل پرسشنامه‌ها گرفته می‌شد. در پایان جهت تشکر از دانشجویان بابت زمانی که برای تکمیل پرسشنامه‌ها گذاشتند، یک کارت قدردانی به آنها داده شد. ضمناً به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS ۲۲ استفاده شد.

یافته‌ها

کل شرکت‌کنندگان در این پژوهش شامل ۱۹۰

جدول ۱. نتایج مربوط به آمار توصیفی به تفکیک گروه‌ها

متغیرها	مرزی		غیر مرزی		اسکیزوتایپال		غیراسکیزوتایپال		مرزی		اسکیزوتایپال	
	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M
برونگرایی	۶/۷۲	۳۱/۸۰	۶/۳۹	۳۱/۶۸	۷/۲۰	۳۳/۳۱	۶/۰۳	۳۰/۶۳	۶/۳۹	۳۱/۶۸	۶/۲۷	۲۴/۱۶
توافق جویی	۵/۱۷	۳۸/۶۹	۶/۸۳	۳۵/۳۵	۵/۴۶	۳۹/۳۳	۶/۳۷	۳۵/۱۰	۶/۸۳	۳۵/۳۵	۲/۹۳	۳۴/۴۱
وظیفشناسی	۵/۴۲	۳۴/۹۰	۸/۷۴	۳۳/۶۲	۶/۲۶	۳۵/۲۲	۵/۵۱	۳۳/۱۷	۸/۷۴	۳۳/۶۲	۶/۴۱	۳۲/۰۸
ثبات هیجانی	۴/۹۸	۳۶/۸۰	۸/۸۹	۲۹/۳۳	۷/۷۵	۳۳/۱۳	۶/۹۶	۲۹/۷۲	۸/۸۹	۲۹/۳۳	۵/۵۰	۳۱/۹۱
گشودگی	۵/۵۳	۳۳/۲۲	۵/۵۳	۳۳/۲۲	۴/۲۸	۳۵/۶۲	۶/۱۵	۳۴/۲۱	۵/۵۳	۳۳/۲۲	۵/۱۳	۴۰/۰۰
جمع‌گرایی	۰/۷۷	۳/۱۱	۰/۶۸	۳/۰۶	۰/۷۴	۳/۳۳	۰/۶۲	۲/۹۸	۰/۶۸	۳/۰۶	۰/۶۸	۲/۶۲
آسای	۱/۱۳	۳/۳۴	۱/۱۵	۳/۲۳	۱/۲۰	۳/۳۳	۱/۱۴	۳/۱۰	۱/۱۵	۳/۲۳	۱/۲۵	۳/۲۵
رهبری	۱/۰۲	۳/۴۱	۱/۱۶	۳/۴۴	۱/۰۸	۳/۳۳	۱/۲	۳/۳۶	۱/۱۶	۳/۴۴	۱/۱۳	۳/۳۵
برانگیزاندگی	۱/۰۵	۳/۳۱	۱/۲۹	۳/۴۴	۱/۲۱	۳/۲۶	۱/۵	۳/۲۱	۱/۲۹	۳/۴۴	۱/۱۶	۲/۹۰
تفاهم	۰/۷۱	۳/۸۲	۰/۹۲	۴/۵۲	۰/۷۶	۳/۹۶	۰/۸۳	۳/۵۰	۰/۹۲	۴/۵۲	۰/۸۴	۳/۵۰
خونگرمی	۰/۵۷	۳/۷۵	۰/۷۴	۳/۴۸	۰/۶۳	۳/۷۸	۰/۶۵	۳/۳۷	۰/۷۴	۳/۴۸	۰/۴۵	۳/۷۰
خوشرویی	۰/۹۵	۴/۴۸	۱/۳۱	۳/۶۹	۱/۰۸	۴/۳۳	۱/۲	۳/۹۱	۱/۳۱	۳/۶۹	۱/۱۲	۴/۳۰
دل‌رحم بودن	۰/۸۱	۴/۱۲	۱/۱۹	۳/۹۰	۴/۱۷	۱۱/۰۰	۱/۲	۳/۸۹	۱/۱۹	۳/۹۰	۰/۷۸	۴/۱۰
هدفمندی	۰/۸۶	۳/۶۷	۰/۸۵	۳/۴۰	۰/۸۰	۳/۵۸	۰/۷۷	۳/۴۲	۰/۸۵	۳/۴۰	۰/۸۵	۳/۳۸
نظم و ترتیب	۰/۸۳	۳/۵۰	۰/۸۰	۳/۳۳	۰/۹۱	۳/۵۲	۰/۷۳	۳/۳۶	۰/۸۰	۳/۳۳	۰/۸۶	۲/۹۸
سازماندهی	۱/۰۲	۳/۸۷	۰/۹۴	۴/۷۲	۱/۲۷	۳/۷۱	۱/۱	۳/۶۰	۰/۹۴	۴/۷۲	۱/۰۳	۴/۱۵
کارآمدی	۰/۷۹	۳/۵۳	۰/۷۶	۳/۲۴	۰/۸۰	۳/۵۳	۰/۷۳	۳/۳۲	۰/۷۶	۳/۲۴	۱/۰۰	۳/۲۷
آگاهی	۱/۲۱	۳/۱۴	۱/۱۴	۲/۷۲	۱/۲۴	۳/۱۱	۱/۱	۲/۶۷	۱/۱۴	۲/۷۲	۱/۰۸	۲/۸۵
ثبات	۰/۵۲	۳/۴۷	۱/۰۸	۲/۹۷	۰/۵۳	۳/۲۴	۰/۵۵	۲/۹۶	۱/۰۸	۲/۹۷	۰/۶۰۶	۳/۲۹
آرامش	۰/۸۶	۳/۷۳	۰/۸۶	۲/۸۹	۳/۲۳	۳/۷۸	۱/۰۰	۲/۹۴	۰/۸۶	۲/۸۹	۰/۸۷۹	۳/۸۰
شادی	۰/۷۸	۳/۳۵	۰/۷۸	۲/۹۱	۰/۷۴	۳/۱۱	۱/۸	۳/۰۰	۰/۷۸	۲/۹۱	۰/۹۹۴	۲/۹۳
فرهنگ	۰/۷۳	۳/۱۰	۰/۷۹	۳/۰۸	۰/۵۹	۲/۹۶	۰/۷۹	۳/۲۸	۰/۷۹	۳/۰۸	۰/۸۸۲	۳/۴۰
خلاقیت	۱/۱۴	۳/۷۳	۱/۰۸	۳/۳۴	۰/۹۸	۳/۵۵	۱/۱۶	۳/۳۹	۱/۰۸	۳/۳۴	۱/۱۴	۳/۹۵
تخیل	۰/۹۸	۳/۷۸	۱/۱۷	۳/۶۲	۰/۹۸	۳/۹۳	۱/۱	۳/۶۹	۱/۱۷	۳/۶۲	۱/۰۱	۳/۷۵
ایتکار	۰/۷۳	۳/۹۵	۰/۷۱	۳/۴۷	۰/۶۹	۳/۷۷	۰/۸۲	۳/۴۸	۰/۷۱	۳/۴۷	۰/۸۲۴	۳/۹۰
سریع بودن	۰/۸۰	۴/۰۴	۱/۱۶	۳/۲۰	۰/۸۳	۳/۹۷	۱/۲	۳/۲۱	۱/۱۶	۳/۲۰	۰/۹۷۳	۴/۰۰
درون‌نگری	۰/۹۳	۴/۰۷	۰/۹۳	۳/۶۹	۰/۹۲	۳/۹۵	۰/۸۸	۳/۸۰	۰/۹۳	۳/۶۹	۰/۶۹۵	۴/۲۰

جدول ۲. نتایج آزمون برابری میانگین گروهها به تفکیک گروه بندی

مرزی و اسکیزوتایپال متعارف					اسکیزوتایپال					مرزی					متغیرها
sig	df2	df1	F	لامبدا	سطح	df2	df1	F	لامبدا	sig	df2	df1	F	لامبدا	
./۰۰۰	۴۲	۱	۱۶/۹۱	۰/۷۱۳	۰/۰۵۶	۹۰	۱	۳/۷۳۴	۰/۹۶۰	۰/۹۳۲	۸۵	۱	۰/۰۰۷	۱	برونگرایی
./۰۰۱	۴۲	۱	۱۳/۱۰	۰/۷۶۲	۰/۰۰۱	۹۰	۱	۱۱/۶۰۹	۰/۸۸۶	۰/۰۱۳	۸۵	۱	۶/۵۰۵	۰/۹۲۹	توافق جویی
./۳۴۳	۴۲	۱	۰/۹۱۸	۰/۹۷۹	۰/۰۹۸	۹۰	۱	۲/۷۹۰	۰/۹۷۰	۰/۲۲۵	۸۵	۱	۱/۴۹۴	۰/۹۸۳	وظیفه شناسی
./۰۱۸	۴۲	۱	۶/۰۲	۰/۸۷۵	۰/۰۲۹	۹۰	۱	۴/۹۳۹	۰/۹۴۸	۰/۰۰۱	۸۵	۱	۱۲/۲۳۸	۰/۸۷۴	ثبات هیجانی
./۰۰۰	۴۲	۱	۳۳/۲۲	۰/۵۸۸	۰/۲۰۸	۹۰	۱	۱/۶۱۲	۰/۹۸۲	۰/۰۰۲	۸۵	۱	۱۰/۰۳۴	۰/۸۹۴	گشودگی به تجربه
./۰۰۰	۴۴	۱	۱۶/۲۳	۰/۷۳۱	۰/۰۱۵	۸۹	۱	۶/۱۹	۰/۹۳۵	۰/۷۷	۸۲	۱	۰/۰۸۱	۰/۹۹۹	جمع گرایی
./۸۶۹	۴۴	۱	۰/۰۲۸	۰/۹۹۹	۰/۳۶	۸۹	۱	۰/۸۳۴	۰/۹۹۱	۰/۶۶	۸۲	۱	۰/۱۹۱	۰/۹۹۸	آسایش
./۹۰۵	۴۴	۱	۰/۰۱۴	۱/۰۰	۰/۸۸	۸۹	۱	۰/۰۲۳	۱/۰۰	۰/۹۱	۸۲	۱	۰/۰۱۳	۱	رهبری
./۲۵۲	۴۴	۱	۱/۳۴	۰/۹۷	۰/۸۶	۸۹	۱	۰/۰۳۰	۱/۰۰	۰/۶۳	۸۲	۱	۰/۲۳۲	۰/۹۹۷	برانگیزانندگی
./۱۶۸	۴۴	۱	۱/۹۶	۰/۹۵	۰/۰۰۷	۸۹	۱	۷/۵۶	۰/۹۲۲	۰/۱۰	۸۲	۱	۲/۷۵	۰/۹۶۷	تفاهم
./۸۰۸	۴۴	۱	۰/۰۰۶	۰/۹۹	۰/۰۰۳	۸۹	۱	۹/۱۰	۰/۹۰۷	۰/۰۷	۸۲	۱	۳/۲۵	۰/۹۶۲	خونگرمی
./۱۶۷	۴۴	۱	۱/۹۷	۰/۹۵	۰/۰۰۸	۸۹	۱	۳/۱۴	۰/۹۶۶	۰/۰۰۲	۸۲	۱	۹/۸۲	۰/۸۹۳	خوشرویی
./۹۵۴	۴۴	۱	۰/۰۰۳	۱/۰۰	۰/۲۲	۸۹	۱	۱/۵۲	۰/۹۸۳	۰/۳۴	۸۲	۱	۰/۹۲۵	۰/۹۸۹	دل رحم بودن
./۱۵۱	۴۴	۱	۲/۱۳	۰/۹۵	۰/۳۴	۸۹	۱	۰/۹۰۶	۰/۹۹۰	۰/۱۵	۸۲	۱	۲/۰۹	۰/۹۷۵	هدفمندی
./۰۰۲	۴۴	۱	۱۱/۴۲	۰/۷۹	۰/۳۴	۸۹	۱	۰/۸۸۶	۰/۹۹۸	۰/۱۳	۸۲	۱	۲/۳۰	۰/۹۷۳	نظم و ترتیب
./۰۲۰	۴۴	۱	۵/۸۷	۰/۸۸	۰/۶۸	۸۹	۱	۰/۱۶۳	۰/۹۸۲	۰/۵۰	۸۲	۱	۰/۴۵۴	۰/۹۹۴	سازماندهی
./۶۸۳	۴۴	۱	۰/۱۶۹	۰/۹۹	۰/۲۰	۸۹	۱	۱/۶۴	۰/۹۶۶	۰/۰۹	۸۲	۱	۲/۹۵	۰/۹۶۵	کارآمدی
./۶۶۳	۴۴	۱	۰/۱۹۳	۰/۹۹	۰/۰۸	۸۹	۱	۳/۱۰	۰/۹۳۹	۰/۱۰	۸۲	۱	۲/۷۳	۰/۹۶۸	آگاهی و وجدان
./۹۰۸	۴۴	۱	۰/۰۱۴	۱/۰۰	۰/۰۱۸	۸۹	۱	۵/۷۷	۰/۹۳۹	۰/۰۱	۸۲	۱	۶/۹۴	۰/۹۲۲	ثبات
./۰۰۸	۴۴	۱	۷/۷۷	۰/۸۵	۰/۰۹۵	۸۹	۱	۲/۸۵	۰/۹۶۹	۰/۰۰۰	۸۲	۱	۱۵/۴۶	۰/۸۴۱	آرامش
./۸۹	۴۴	۱	۰/۰۱۷	۱/۰۰	۰/۶۸	۸۹	۱	۰/۱۶۸	۰/۹۹۸	۰/۱۶	۸۲	۱	۱/۹۷	۰/۹۷۶	شادی
./۰۰۲	۴۴	۱	۵/۰۱۵	۰/۸۹	۰/۰۳	۸۹	۱	۴/۸۷	۰/۹۴۸	۰/۹۰	۸۲	۱	۰/۰۱۵	۱	فرهنگ
./۳۶	۴۴	۱	۰/۸۲۶	۰/۹۸	۰/۴۷	۸۹	۱	۰/۵۲۵	۰/۹۹۴	۰/۱۲	۸۲	۱	۲/۴۷	۰/۹۷۱	خلاقیت
./۶۳	۴۴	۱	۰/۲۳۳	۰/۹۹	۰/۲۷	۸۹	۱	۱/۱۸	۰/۹۸۷	۰/۵۲	۸۲	۱	۰/۴۱۳	۰/۹۹۵	تخیل
./۰۰۳	۴۴	۱	۴/۹۹	۰/۸۹	۰/۰۷۹	۸۹	۱	۳/۱۵	۰/۹۶۶	۰/۰۰۳	۸۲	۱	۹/۱۹	۰/۸۹۹	ابتکار
./۱۳	۴۴	۱	۲/۳۸	۰/۹۴	۰/۰۰۱	۸۹	۱	۱۲/۳۴	۰/۸۷۸	۰/۰۰۰	۸۲	۱	۱۴/۶	۰/۸۴۹	سریع بودن
./۰۱۰	۴۴	۱	۷/۲۰۲	۰/۸۵	۰/۴۲	۸۹	۱	۰/۶۳۳	۰/۹۹۳	۰/۰۷۰	۸۲	۱	۳/۳۷	۰/۹۶۰	درون نگری

لامبدای ویلکز و با توجه به متغیرهای مختلف را

تمايز را بين گروهها ايجاد کنند. جدول ۴ ماتریس ضرایب ساختاری را نشان می‌دهد. ضرایب ساختاری رابطه بین هر متغیر مستقل با تابع تشخیص را نشان می‌دهد. مقدار این ضریب همبستگی بین (۰) تا (۱) نوسان دارد که هر چه میزان آن به (۱) نزدیک‌تر باشد نقش آن متغیر در تابع تشخیص مهم‌تر است. بر اساس این جدول گروه مرزی در عامل‌های ثبات هیجانی، گشودگی به تجربه و سپس توافق جویی قابل تشخیص هستند و در سطح قلمروها، در قلمروهای آرامش، سریع بودن، خوشرویی، ابتکار، ثبات، از گروه غیر مرزی تشخیص داده می‌شوند. همچنین افراد گروه اسکیزوتایپال در سطح عامل‌ها در سه عامل توافق جویی، ثبات هیجانی و برونگرایی و در سطح قلمروها، در قلمروهای سریع بودن، خونگرمی، تفاهم،

نشان می‌دهد. این جدول نشان دهنده تفاوت معنادار میانگین متغیرهای پیش‌بین دو گروه کنترل و آزمایش است. آماره لامبدای ویلکز نشان دهنده نسبتی از واریانس کل نمرات تشخیصی است که توسط تفاوت بین گروه‌ها تبیین شده است و مقدار این آماره بین ۰ تا ۱ نوسان دارد. مقادیر نزدیک به صفر نشان‌دهنده تفاوت میانگین گروه‌ها و مقدار نزدیک به ۱ نشان دهنده برابری میانگین گروه‌ها است.

در جدول ۳ خلاصه نتایج مربوط به تابع‌های تشخیص قانونی آورده شده است که بر اساس آنها ارزش ویژه‌ی هر تابع به تفکیک گروهها نشان داده شده است. با توجه به مقدار ویژه در مورد هر گروه، می‌توان گفت تابع‌های مورد نظر به خوبی توانسته‌اند

جدول ۵ نشانگر این است که تابع تشخیص تا چه اندازه توانسته است افراد مربوط به هر گروه از متغیر وابسته را طبقه‌بندی کند. درباره‌ی گروه مرزی و غیر مرزی در سطح عاملها این تابع تشخیص توانست ۷۳/۶ درصد همه موارد را به درستی طبقه‌بندی کند، که این میزان برای پیش‌بینی شرکت‌کنندگان گروه مرزی (۷۵/۶ درصد) در مقایسه با

جمع‌گرایی، ثبات به ترتیب از گروه غیراسکیزوتایپال شناسایی می‌شوند. گروه مرزی متعارف نیز در عامل‌های گشودگی به تجربه، برون‌گرایی، توافق‌جویی و در سطح قلمروها، در قلمروهای جمع‌گرایی و نظم و ترتیب، آرامش و سازماندهی به ترتیب از گروه اسکیزوتایپال متعارف تشخیص داده می‌شوند.

جدول ۳. خلاصه نتایج تابع‌های تشخیصی کانونی

گروهها	نتایج مربوط به عاملها					نتایج مربوط به قلمروها				
	تا	مقدار	درصد	درصد	همبستگی	تا	مقدار	درصد	درصد	همبستگی
مرزی	بع	۰/۲۸۳	۱۰۰	۱۰۰	۰/۴۷۰	بع	ویژه	۱۰۰	۱۰۰	۰/۶۷۴
اسکیزوتایپال	بع	۰/۲۰۴	۱۰۰	۱۰۰	۰/۴۱۱	بع	ویژه	۱۰۰	۱۰۰	۰/۶۲
مرزی متعارف و اسکیزوتایپال متعارف	بع	۳/۴۲۳	۱۰۰	۱۰۰	۰/۸۸	بع	ویژه	۱۰۰	۱۰۰	۰/۹۲۹

جدول ۴. نتایج ماتریس ضرایب ساختاری

متغیرها	مرزی و غیر مرزی	اسکیزوتایپال و غیر اسکیزوتایپال	مرزی متعارف و اسکیزوتایپال متعارف
برونگرایی	۰/۰۱۷	۰/۴۵۱	-۰/۳۴۳
توافق‌جویی	۰/۵۲۰	۰/۷۹۶	-۰/۳۰۲
وظیفه‌شناسی	۰/۲۴۹	۰/۳۹۰	-۰/۰۸۰
ثبات هیجانی	۰/۷۱۴	۰/۵۱۹	۰/۲۰۵
گشودگی به تجربه	۰/۶۴۶	۰/۲۹۶	۰/۴۸۱
جمع‌گرایی	۰/۰۳۴	۰/۳۳۴	-۰/۰۲۲
آسایش	۰/۰۵۳	۰/۱۲۳	۰/۰۰۹
رهبری	-۰/۰۱۴	-۰/۰۲۰	۰/۰۰۷
برانگیزانندگی	-۰/۰۵۸	۰/۰۲۳	-۰/۰۶۴
تفاهم	۰/۲۰۱	۰/۳۶۹	-۰/۰۷۷
خونگرمی	۰/۲۱۸	۰/۴۰۵	-۰/۰۱۳
خوشرویی	۰/۳۷۹	۰/۲۳۸	۰/۰۷۷
دل‌رحم بودن	۰/۱۱۶	۰/۱۶۶	-۰/۰۰۳
هدفمندی	۰/۱۷۵	۰/۱۲۸	-۰/۰۸۱
نظم و ترتیب	۰/۱۸۴	۰/۱۲۶	-۰/۱۸۶
سازماندهی	-۰/۰۸۲	۰/۰۵۴	۰/۱۳۳
کارآمدی	۰/۲۰۸	۰/۱۷۲	-۰/۰۲۳
آگاهی و وجدان	۰/۲۰۰	۰/۲۳۷	۰/۰۲۴
ثبات	۰/۳۱۹	۰/۳۲۳	۰/۰۰۶
آرامش	۰/۴۷۶	۰/۲۲۷	۰/۱۵۴
شادی	۰/۱۷۴	۰/۰۵۵	۰/۰۰۷
فرهنگ	۰/۰۱۵	-۰/۲۹۶	۰/۱۲۳
خلاقیت	۰/۱۹۰	۰/۰۹۷	۰/۰۵۰
تخیل	۰/۰۷۸	۰/۱۴۶	-۰/۰۲۶
ابتکار	۰/۳۶۷	۰/۲۳۸	۰/۱۲۳
سریع بودن	۰/۴۶۳	۰/۴۷۲	۰/۰۸۵
درون‌نگری	۰/۲۲۲	۰/۱۰۷	۰/۱۴۸

جدول ۵. نتایج مربوط به گروه‌بندی‌ها

اعضای گروه پیش‌بین شده			گروه بندی
کل	مرزی	غیرمرزی	
۴۲	۱۲	۳۰	تعداد غیرمرزی
۴۵	۳۴	۱۱	تعداد مرزی
۱۰۰	۲۸/۶	۷۱/۴	درصد غیرمرزی
۱۰۰	۷۵/۶	۲۴/۴	درصد مرزی
۴۵	۱۳	۳۲	تعداد غیر اسکیزوتایپال
۴۷	۳۰	۱۷	تعداد اسکیزوتایپال
۱۰۰	۲۶/۷	۷۳/۳	درصد غیر اسکیزوتایپال
۱۰۰	۷۳/۹	۲۶/۱	درصد اسکیزوتایپال
۳۲	۰	۳۲	تعداد مرزی متعارف
۱۲	۱۲	۰	تعداد اسکیزوتایپال متعصب
۱۰۰	۰	۱۰۰	درصد مرزی متعارف
۱۰۰	۱۰۰	۰	درصد اسکیزوتایپال متعارف
۴۱	۱۰	۳۱	تعداد غیرمرزی
۴۳	۳۶	۷	تعداد مرزی
۱۰۰	۲۴/۴	۷۵/۶	درصد غیرمرزی
۱۰۰	۸۳/۷	۱۶/۳	درصد مرزی
۴۵	۱۲	۳۳	تعداد غیر اسکیزوتایپال
۴۶	۳۴	۱۲	تعداد اسکیزوتایپال
۱۰۰	۲۶/۷	۷۳/۳	درصد غیر اسکیزوتایپال
۱۰۰	۷۳/۹	۲۶/۱	درصد اسکیزوتایپال
۲۶	۰	۲۶	تعداد مرزی متعارف
۲۰	۲۰	۰	تعداد اسکیزوتایپال متعارف
۱۰۰	۰	۱۰۰	درصد مرزی متعارف
۱۰۰	۱۰۰	۰	درصد اسکیزوتایپال متعارف

نهایت در مورد گروه مرزی و اسکیزوتایپال متعارف در سطح عاملها تابع تشخیص ۹۷/۷ درصد همه موارد را با میزان پیش‌بینی (۱۰۰ درصد) برای شرکت‌کنندگان مرزی در مقایسه با (۹۶/۹ درصد) برای شرکت‌کنندگان اسکیزوتایپال به درستی طبقه‌بندی کرد. همچنین در سطح قلمروها نیز تابع توانست ۹۳/۵ درصد همه موارد را، با میزان پیش‌بینی (۹۶/۲ درصد) مرزی‌ها در مقایسه با (۹۰ درصد) برای گروه اسکیزوتایپال به درستی طبقه‌بندی کند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش عامل‌ها و قلمروهای مدل پنج عامل شخصیت در تمایز ویژگی‌های اختلال‌های شخصیت مرزی و اسکیزوتایپال در نمونه‌ی غیر بالینی ایرانی بود. بر

شرکت‌کنندگان غیرمرزی (۷۱/۴ درصد) بود و به طور کلی معنادار است. در سطح قلمروها نیز تابع توانست ۷۹/۸ درصد همه موارد را به درستی طبقه‌بندی کند، با میزان پیش‌بینی (۸۳/۷ درصد) برای شرکت‌کنندگان مرزی در مقایسه با (۷۵/۶ درصد) برای شرکت‌کنندگان غیر مرزی؛ اما در مورد گروه اسکیزوتایپال و غیر اسکیزوتایپال، تابع توانست ۶۷/۴ درصد همه موارد را با میزان پیش‌بینی (۷۱/۱ درصد) برای شرکت‌کنندگان غیر اسکیزوتایپال در مقایسه با (۶۳/۸ درصد) برای شرکت‌کنندگان غیر اسکیزوتایپال به درستی طبقه‌بندی کند. در سطح قلمروها نیز تابع توانست ۷۳/۶ درصد همه موارد را به درستی طبقه‌بندی کند که در پیش‌بینی شرکت‌کنندگان غیر اسکیزوتایپال (۷۳/۳ درصد) در مقایسه با (۷۳/۹ درصد) برای گروه اسکیزوتایپال می‌توان گفت تقریباً مشابه عمل کرده است. در

مناسب‌تر در اختلالات شخصیت در قسمت سوم پنجمین نسخه‌ی راهنمای تشخیص اختلالات روانی، بعد روان پریشی خویی جایگزین بعد گشودگی به تجربه شده است (انجمن روانپزشکی امریکا، ۲۰۱۳)، از طرف دیگر پژوهش‌هایی از جمله پژوهش گوئرا، دیکی، نیزنیکویکز، وگلمایر، شننون، مک کارلی (۲۰۰۵)؛ و نیز پژوهش چمیلیوسکی، بگبی، مارکون، رینگ، رایدر^۱ (۲۰۱۴)، ارتباط این عامل را با اسکیزوتایپال بودن، هر چند به صورت بحث برانگیزی نشان دادند؛ اما در این پژوهش این عامل معنادار نشد که در تبیین این یافته می‌توان به تفاوت‌های فرهنگی در پذیرش عامل‌ها در فرهنگ‌های مختلف اشاره کرد. به رغم ثبات نسبی فرهنگی در پنج عامل، در برخی فرهنگ‌ها برخی عامل‌ها از پسندیدگی و مقبولیت اجتماعی بیشتری برخوردار هستند (شولتر و شولتر^۲، ۲۰۰۵). می‌توان معنادار نشدن این عامل را این گونه تبیین کرد که این ویژگی در فرهنگ ایرانی مقبولیت زیادی دارد و افراد مستقل از نوع گرایش به نشان‌دادن صفات شخصیتی و روانی خاص در آن، نمره‌ی بالایی می‌گیرند (فراهانی، دی راد، فرزاد، فتوحی، ۲۰۱۴).

عامل‌های گشودگی به تجربه، برون‌گرایی و در سطح قلمروها، قلمروهای جمع‌گرایی و نظم و ترتیب، آرامش و سازماندهی به ترتیب بهترین تشخیص‌دهنده‌ها بودند. در تبیین این یافته‌ها درباره‌ی عامل گشودگی به تجربه می‌توان گفت پژوهش‌های بسیاری نقش این عامل را به عنوان یک متغیر مهم در پیش‌بینی افراد دارای اختلال شخصیت اسکیزوتایپال نشان داده‌اند (گوئرا، دیکی، نیزنیکویکز، وگلمایر، شننون، مک کارلی، ۲۰۰۵؛ چمیلیوسکی، بگبی، مارکون، رینگ، رایدر، ۲۰۱۴). همچنین در این پژوهش‌ها به نقش فرهنگ و داشتن خزانه‌ی لغات غنی در پیش‌بینی این افراد اشاره شده است. لذا، به نظر می‌رسد افراد دارای صفت اسکیزوتایپال بالا که یک ویژگی بارز آنها استفاده از کلمات متفاوت و پیچیده است (انجمن روانپزشکی امریکا، ۲۰۱۳) در این عامل از افراد دارای صفت مرزی قابل تشخیص باشند.

اساس نتایج مشخص شد که در تمایز ویژگی‌های اختلال شخصیت مرزی در گروه مرزی و غیر مرزی به ترتیب عامل‌های ثبات‌هیجانی، گشودگی به تجربه و سپس توافق‌جویی و قلمروهای آرامش، سریع بودن، خوشرویی، ابتکار، ثبات، نقش تشخیص‌دهنده داشتند. این یافته‌ها در سطح عامل‌ها با پژوهش‌های پیشین (امینی، پورشهباز، محمدخانی، اردکانی، لطفی (۲۰۱۴)، ساموئل، کارول، رونسویل، بال (۲۰۱۳) و دیستل و همکاران (۲۰۰۹)) و در سطح قلمروها با پژوهش ساموئل و ویدیجر (۲۰۰۸)، همسو بود.

اما در این پژوهش میزان میانگین نمره‌ی شرکت‌کنندگان در گروه مرزی از گروه غیرمرزی بیشتر بود. در تبیین این یافته‌ها ابتدا می‌توان گفت که شرکت‌کنندگان این پژوهش از بین افراد بهنجار در جمعیت عمومی انتخاب شده بودند و ممکن است تصادفی پاسخ دادن یا اغراق بیش از حد ویژگی‌های نرمال این تفاوت را به وجود آورده است؛ اما از یک چشم‌انداز دیگر یکی از ویژگی‌های شناختی اصلی افراد مرزی، آگاه نبودن از خود است که ممکن است باعث شود این افراد در پرکردن پرسشنامه‌های مرزی به شکلی که خوشایند پرسش‌کننده است ویژگی‌های خود را تحریف شده گزارش دهند.

نتایج نشان داد که سه عامل توافق‌جویی، ثبات هیجانی و برون‌گرایی و قلمروهای سریع بودن، خونگرمی، تفاهم، جمع‌گرایی و ثبات به ترتیب سهم بیشتری در تمایز اعضای دو گروه اسکیزوتایپال بالا و پایین داشتند. یافته‌ها در سطح عامل‌ها با پژوهش آسای، سوجیموری، باندو، تانو (۲۰۰۹) و در سطح قلمروها تا حدودی با نتایج پژوهش ادموندسون (۲۰۱۰) همسو است. در این پژوهش نمره‌ی گروه اسکیزوتایپال هم در عامل‌های توافق‌جویی، ثبات هیجانی و برون‌گرایی و هم در قلمروهای سریع بودن، خونگرمی، تفاهم، جمع‌گرایی و ثبات بالاتراز گروه غیر اسکیزوتایپال بود.

درباره‌ی عامل گشودگی به تجربه می‌توان گفت این عامل یکی از بحث برانگیزترین عامل‌ها در اختلال شخصیت اسکیزوتایپال است. از طرفی با توجه به نتایج بحث برانگیز پژوهش‌ها درباره‌ی این عامل و نیز برای تبیین بهتر و مفهوم‌پردازی

^۱. Chmielewski, Bagby, Markon Ring, & Ryder

^۲. Schultz

شرکت‌کنندگان از بین جمعیت عمومی از یک طرف و اغراق بیش از حد ویژگی‌های نرمال از طرف دیگر، باعث شده است که افراد مرزی نمره‌ی بیشتری در این قلمرو بگیرند.

در تبیین یافته‌های قلمرو سازماندهی که عمدتاً توجه به جزئیات را می‌سنجد و افراد مرزی در آن نمره‌ی پایین‌تری گرفته‌اند از یک چشم‌انداز می‌توان گفت در این افراد تجربه‌ی هیجان‌ها با فراوانی و شدت بیشتر که غالب بر شناخت هستند منجر به پایین آمدن توجه به جزئیات می‌شود و این سبب شده تا افراد مرزی در این قلمرو نمره‌ی پایین‌تری نسبت به افراد اسکیزوتایپال بگیرند.

در این پژوهش اولین محدودیت مربوط به پرسشنامه‌ی ۵۰ آیتمی گولدبرگ است که سوالات کمی برای عاملها و مخصوصاً قلمروها دارد. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی از نسخه‌های دیگر پرسشنامه‌ی پنج عامل استفاده شود که جامعیت بیشتری داشته باشند و مخصوصاً قلمروهای بیشتری را در برگیرند. محدودیت دیگر تعداد کم شرکت‌کنندگان بود. استفاده از شرکت‌کنندگان بیشتر می‌تواند بر نتایج تاثیرگذار باشد. همچنین پیشنهاد می‌شود که پژوهش‌های مشابهی برای مقایسه افراد دارای اختلال شخصیت مرزی و اسکیزوتایپال انجام شود و سعی شود در کنار پرسشنامه‌های خودگزارشی از مصاحبه نیز برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شود تا تاثیر سوگیری در پاسخ به پرسشنامه کم شود و پژوهش‌های مشابه در رده‌های سنی بالاتر به منظور بررسی تاثیر سن در سوگیری در پاسخ‌ها انجام شود.

منابع

- Amini, M., Pourshahbaz, A., Mohammadkhani, P., Ardakani, M., Lotfi, M. (2014). The Relationship between Five-Factor Model and DSM-5 Personality Traits on Patients with Borderline Personality Disorder. *Practice in Clinical Psychology*, 2(1), 59-67.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Washington, DC: Author.
- Asai, T., Sugimori, E., Bando, N., Tanno, Y. (2009). The hierarchic structure in schizotypy and the five-factor model of personality. *Psychiatry Research*, 185, 78-

در رابطه با معنادار شدن عامل برون‌گرایی در تشخیص افراد مرزی از اسکیزوتایپال نیز ابتدا لازم به ذکر است که سوالات این عامل در پرسشنامه‌ای که در این پژوهش استفاده شد، بیشتر مربوط به جمع‌گرایی و میل به ارتباط است. این در حالی است که در پرسشنامه‌های دیگر از جمله نسخه‌ی ۱۲۰ سوالی گولدبرگ به نقش عواطف مثبت در این عامل نیز اشاره شده است (جانسون^۱، ۲۰۱۴)؛ بنابراین، به طور کلی به نظر می‌رسد هیجانی‌تر بودن و تجربه‌ی هیجان‌ها با فراوانی و شدت بیشتر در افراد دارای صفت مرزی (انجمن روانپزشکی آمریکا، ۲۰۱۳) با تمایل به در جمع بودن نسبت به افراد اسکیزوتایپال ارتباط دارد. این در حالی است که پژوهش‌ها نیز ارتباط برون‌گرایی با اسکیزوتایپال بودن را منفی گزارش کرده‌اند (آسای، سوجیموری، باندو، تانو، ۲۰۰۹).

در مورد عامل توافق‌جویی و بالاتر بودن آن در افراد دارای صفت مرزی می‌توان گفت از آنجایی که بیشتر سوالات این عامل به تجربه در جمع و حضور در کنار دیگران مربوط است، هیجانی‌تر بودن افراد مرزی و تمایل آنها به حضور در کنار سایرین و حفظ صمیمیت و تقلا برای ترک نشدن، باعث بالاتر شدن نمره‌ی آنها در این عامل شده است. افراد مرزی در قلمروهای جمع‌گرایی و نظم و ترتیب نمره‌ی بیشتری داشتند و افراد اسکیزوتایپال در قلمروهای آرامش و سازماندهی نمره‌ی بالاتری گرفتند. در تبیین یافته‌های مربوط به قلمرو جمع‌گرایی و بالاتر شدن نمره‌ی افراد مرزی، می‌توان گفت که به نظر می‌رسد از طرفی تمایل زیاد این افراد به ارتباط و حضور در جمع و از طرف دیگر تجربه‌ی هیجان‌ها با فراوانی و شدت بالاتر که منجر به گرایش افراد مرزی به حضور در کنار دیگران می‌شود، باعث شده است در این قلمرو که عمدتاً تمایل به حضور در جمع را می‌سنجد، نمره‌ی بالاتری گرفته باشند؛ اما در تبیین یافته‌های مربوط به بالاتر بودن نمره‌ی نظم و ترتیب در افراد مرزی و ناهمخوان بودن آن با ویژگی‌های تکانشگری این افراد (وایت‌ساید و لینام^۲، ۲۰۰۱)، می‌توان گفت که انتخاب

^۱. Johnson

^۲. Whiteside, Lynam

- Leukefeld, C. (2001). Personality disorders as extreme variants of common personality dimensions: can the Five Factor Model adequately represent psychopathy? *Journal of Personality*, 69(2), 253-276.
- Mohammadzadeh, A. (2011). The explanation of schizotypal and borderline traits according to attachment dimensions and basic personality traits. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 18(4), 322-330. [Persian]
- Mohammadzadeh, A., Rezaee, A. (2011). Validation of borderline personality inventory in Iranian population. *Journal of Behavioral Science*, 5(3), 23-34. [Persian]
- Raine A, Benishay D. (1995). The SPQ-B: A brief screening instrument for schizotypal personality disorder. *Journal of Personality Disorders*, 9(3), 46-55.
- Rawlings D., Claridge G., Freeman J.L. (2001). Principal components analysis of the schizotypal personality scale (STA) and the borderline personality scale (STB). *Personality and Individual Differences*, 31, 409-19.
- Samuel, D. B., Carroll, K. M., Rounsaville B. J., & Ball, S. A. (2013). Personality disorders as maladaptive, extreme variants of normal personality: borderline personality disorder neuroticism in a substance using sample. *Journal of Personality Disorders*, 27(5), 625- 635.
- Samuel DB, Widiger TA. (2008). A meta-analytic review of the relationships between the five-factor model and DSM-IV-TR personality disorders: a facet level analysis. *Clinical Psychology Review*, 28(13), 26-42.
- Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2005). *Theories of Personality*. USA: Wadsworth.
- Skodol, A. E., Gunderson, J. G., Pfohl, B., Widiger, T. A., Livesley, J. W., & Siever, L.J. (2002). The borderline diagnosis, Psychopathology, comorbidity, and personality structure. *Biological Psychiatry*, 51, 936-950.
- Trull, T. J. (1995). Borderline personality disorder features in non clinical young adults Identification and validation. *Psychological assessment*, 7(1), 33-41.
- Widiger, T. A. (2007). Dimensional models of personality disorder. *World Psychiatry*, 6, 79-83.
- Widiger, T.A., Trull, T. J. (2007). Plate tectonics in the classification of personality disorder: Shifting to a dimensional model. *American Psychologist*, 62, 71-83.
- Whiteside, S.P., Lynam, D.R. (2001). The Five Factor Model and impulsivity: using a structural model of personality to understand impulsivity. *Personality and Individual Differences*, 30(4), 669-689.
- 83.
- Chmielewski, M., Bagby, R. M., Markon K., J. Ring, A., & Ryder A. G. (2014). Openness to Experience, Intellect, Schizotypal Personality Disorder, and Psychotism: Resolving the Controversy. *Journal of Personality Disorders*, 28(4), 483-499.
- Costa J. R., McCrae, R. R. (1990). Personality disorders and the five-factor model of personality. *Journal of Personality Disorders*, 4, 362-371.
- Distel, M.A., Trull, T. J., Willemsen, G., Vink, J. M., Derom C. A., Lynskey M., Martin N. G., & Boomsma D. I. (2009). The Five-Factor Model of Personality and Borderline Personality Disorder: A Genetic Analysis of Comorbidity. *Biological Psychiatry*, 66(12), 1131-1138.
- Edmundson, M., Lynam, D.R., Miller, J.D., Gore, W.L., Widiger, T.A. (2011). A Five-Factor Measure of Schizotypal Personality Traits. *Assessment*, 18(3), 321-334.
- Farahani, M. N., De Raad, B., Farzad, V., Fotoohie, M. (2014). Taxonomy and structure of Persian personality-descriptive trait terms. *International Journal of Psychology*, 51(2), 139-149.
- Goldberg, L. R. (1999). A broad-bandwidth, public domain, personality inventory measuring the lower level facets of several five-factor models. *Personality Psychology in Europe*, 7, 7-28.
- Guerr., R.J., Dickey, C.C., Niznikiewicz, M.A., Voglmaier, M.M., Shenton, M.E., McCarley, R.W. (2005). The five-factor model in schizotypal personality disorder. *Schizophrenia Research*, 80(2-3), 243-251.
- Gunderson, J.G., & Zanarini, M. (1987). Current overview of the borderline diagnosis. *Journal of clinical psychiatry*, 48, 5-11.
- Johnson, J. A. (2014). Measuring thirty facets of the Five Factor Model with a 120-item public domain inventory: Development of the IPIP-NEO-120. *Journal of Research in Personality*, 51, 78-89.
- Jokar, B., & Alboszi, M. (2009). Relationship between personality traits with emotional and cognitive creativity. *Psychological Researches*, 6(1), 89-109. [Persian]
- Kavoussi R.J., Siever L.J. (1992). Overlap between borderline and schizotypal personality disorders. *Comprehensive Psychiatry*, 33(1), 7-12.
- Leichsenring, F. (1999). Development and first results of the borderline personality inventory: A self-report instrument for assessing borderline personality organization. *Journal of Personality Assessment*, 73(1), 45-63.
- Lenzenweger, Mark F., Willett, John B. (2007). Predicting Individual Change in Personality Disorder Features by Simultaneous Individual Change in Personality Dimensions Linked to Neurobehavioral Systems: The Longitudinal Study of Personality Disorders. *Journal of Abnormal Psychology*, 116(4), 684-700.
- Miller, J. D., Lynam, D. R., Widiger, T. A., &